

Kirkkohallituksen yleiskirje nro 29/2023 29.8.2023

Hallintosäätö

Uuden kirkkolainsäädännön myötä seurakunnan ja seurakuntayhtymän päätöksenteko perustuu kirkkolakiin (652/2023), kirkkojärjestykseen (657/2023) ja hallintosäätöön sekä erikseen kirkkolaissa tai kirkkojärjestyksessä säädettyihin hallinnon sisäisiin määräyksiin.

Jokaisessa seurakunnassa ja seurakuntayhtymässä tulee olla hallintosäätö, jonka sisällön määrittelee kirkkolain 3 luvun 7 §. Hallintosäännössä on siten annettava tarpeelliset määräykset ainakin seurakunnan tai seurakuntayhtymän hallinnon järjestämisestä ja toimielimistä; päätösvallan siirtämisestä toimielimille ja johtaville viranhaltijoille; toimielinten päätöksentekotavoista ja hallintomenettelyistä sekä toimielinten kokousmenettelyistä.

Seurakunnan kirkkovaltuusto tai seurakuntaneuvosto sekä seurakuntayhtymässä yhteinen kirkkovaltuusto päättää hallintosäännön sisällöstä ja muutoksista.

Uuden kirkkolain lähtökohtana on, että jatkossa kaikki toimielimiä ja niiden päätösvaltaa koskevat hallinnolliset määräykset kootaan hallintosäätöön. Hallintosäätöön otetaan siten määräykset, jotka aiemmin olivat valtuuston työjärjestyksessä, kirkkoneuvoston, seurakuntaneuvoston tai yhteisen kirkkoneuvoston ohjesäännössä, johtokuntien johtosäännöissä ja kappeliseurakuntien ohjesäännöissä.

Hallintosäännön lisäksi seurakunnalla tai seurakuntayhtymällä voi olla viranhaltijoiden johtosäätö, jos organisaation laajuuden vuoksi kaikkia päätösvallan delegointeja viranhaltijoille ei ole tarkoituksenmukaista ottaa hallintosäätöön. Suositeltavaa kuitenkin on, että määräykset päätösvallasta olisi kootusti hallintosäännössä.

Kirkkohallituksessa on laadittu hallintosääntömalli, jonka kirkkohallituksen täysistunto on hyväksynyt 23.8.2023. Mallin tarkoituksena on auttaa seurakuntia ja seurakuntayhtymiä oman hallintosäännön laadinnassa. Tarkemmat ohjeet mallin käytöstä on hallintosääntömallin johdannossa.

Hallintosäännön sitovuus ja voimaantulo

Seurakunnan ja seurakuntayhtymän hallinnossa on noudatettava hallintosäännön määräyksiä. Mikäli hallintosäännöllä määrätyistä päätösvallan rajoista poiketaan, päätöksen tehnyt viranomainen ylittää toimivaltansa, ja kyseessä on menettelyvirhe, joka voi johtaa päätöksen kumoutumiseen muutoksenhaussa. Hallintosääntö sitoo myös sen hyväksyntä kirkkovaltuustoa, yhteistä kirkkovaltuustoa tai seurakuntaneuvostoa itseään. Hallintosäännöstä ei voi poiketa muuten kuin hallintosääntöä muuttamalla. Kirkkovaltuusto, yhteinen kirkkovaltuusto tai seurakuntaneuvosto ei voi ottaa ratkaistavakseen asiaa, jossa päätösvalta on hallintosäännössä siirretty muulle toimielimelle tai viranhaltijalle, ellei ole kyse kirkkolain 10 luvun 10 §:ssä säädetyistä asian siirtämisestä ylemmän toimielimen käsiteltäväksi.

Kirkkolain siirtymäsäännöksen mukaan aiempia hallinnollisia säännöksiä, jotka hallintosääntö korvaa, voidaan soveltaa enintään kuuden kuukauden ajan kirkkolain voimaantulosta. Siten hallintosäännön on tultava voimaan viimeistään 1.1.2024 (KL 13:7). Voimaantuloon sovelletaan lisäksi päätösten täytäntöönpanokelpoisuutta koskevaa kirkkolain 12 luvun 16 §:n 1 momenttia. Sen mukaan päätös voidaan panna täytäntöön, vaikka se ei ole vielä saanut lainvoimaa, jollei oikaisuvaatimus tai valitus päätöksen täytäntöönpanon vuoksi käy hyödyttömäksi taikka jollei oikaisuvaatimuksen käsittelevä toimielin tai valitusviranomainen kiellä täytäntöönpanoa.

Hallintosäännöllä järjestetään seurakunnan tai seurakuntayhtymän sisäistä hallintoa. Tämän vuoksi voidaan katsoa, että hallintosääntö voi mahdollisesta valituksesta huolimatta tulla voimaan heti kun se on hyväksytty. Jotta voimaantulopäivästä ei syntyisi epätietoisuutta, on hallintosääntöä hyväksyttäessä tai muutettaessa samalla syytä päättää sen voimaantuloajankohdasta. Pääsääntöisesti on katsottu, ettei säädös voi tulla voimaan, ennen kuin se on julkaistu.

Lisätietoja antaa tarvittaessa vs. kirkkoneuvos Asta Virtaniemi ja juristi Suvi-Maria Wilska, sähköposti etunimi.sukunimi@evl.fi.

Kirkkohallitus

Pekka Huokuna
kansliapäällikkö

Pirjo Pihlaja
kirkkoneuvos

ISSN 1797-0326